

Abstrakt

Úvod: Axiální spondyloartritidy (axSpA) patří mezi chronická zánětlivá revmatická onemocnění postihující primárně páteř a její přilehlé struktury. Pro onemocnění jsou charakteristické nejen destruktivní kloubní změny ale zejména nadměrná osteoprodukce, která může vézt k postupné ankylóze páteře, a tím významně omezit mobilitu a kvalitu života pacientů. Patogeneze onemocnění není dosud plně objasněna, avšak předpokládá se silný genetický podklad spolu s dysregulací tkáňového metabolismu vznikající na podkladě nerovnováhy pro a protizánětlivých imunitních mechanismů. Doposud nebyl identifikován biomarker, který by pomohl při časně diagnostice, monitoraci aktivity subchondrálního poškození a diferenciaci rychleji progredujících pacientů. Cílem práce bylo zjistit hladiny potenciálních biomarkerů vycházejících z metabolismu pojivových tkání, tukového metabolismu a nových slibných biomarkerů a to pro oba podtypy onemocnění, jejich vztah k aktivitě nemoci a progresivním radiografickým změnám.

Výsledky: Prokázali jsme zvýšené sérové (případě plasmatické) hladiny biomarkerů metabolismu pojiva, konkrétně degradačních produktů metaloproteináz, které byly schopny diferencovat pacienty s časnou i pozdní formou nemoci od zdravých jedinců, měly vztah k aktivitě a radiografické progresi nemoci. Dále jsme prokázali vztah adipokinů k axSpA, kdy byly konkrétně sérové hodnoty visfatinu významně vyšší u pacientů s axSpA oproti ZK, a dále byly asociovány s radiografickým poškozením páteře. Jako první jsme publikovali práci zabývající se možným vztahem microRNA k patogenезi a progresi onemocnění a v neposlední řadě jsme prokázali vyšší plasmatické hladiny proteinu tepelného šoku 90 (heat shock protein - Hsp) u pacientů s oběma formami nemoci a jeho asociaci s prvními subchondrálními změnami charakteru kostního edému na magnetické rezonanci.

Závěr: Výsledky našich studií podpořily předchozí nálezy o dysregulaci metabolismu pojivových a tukové tkáně a ukázaly na možnou asociaci se subchondrálním poškozením u časně i pozdní formy axSpA. Navíc jsme poukázali na nové, ještě nedostatečně prozkoumané biomarkery, které by mohly vnést další světlo do složité patogenезy onemocnění.